

amnesty

MEDELEMSBLAD FOR AMNESTY INTERNATIONAL | MARTS 2022

TEMA:
POLENS
FRIE FALD

PIOTR GAČIAREK BLEV SUSPENDERET SOM DOMMER I POLEN

” Reglerne i vores samfund er ved at forsvinde

**NIVIAQ
KORNELIUSSEN**
Slår med sin roman
hul på tabuet om
selvmord i Grønland

**MUMITROLDE
TÆNDER LYS
FOR AMNESTY**

Afskyen over for ufrihed var en
stærk drivkraft for kunstneren
Tove Jansson

> LEDER

SAMTYKKE ER BLEVET MAINSTREAM – HELDIGVIS FOR DET

En markant stigning i antallet af voldtægtsanmeldelser og sigtelser. Det er status her lidt over et år efter, at Danmarks nye samtykkelov trådte i kraft. Det tyder på, at flere voldtægts ofre kan genkende deres overgreb i lovgivningen og går til politiet, hvilket var et af formålene med loven. Om antallet af domsfælgelser følger med, er stadig for tidligt at sige. Tydeligt er det dog, at loven allerede har haft en stor effekt, og jeg er stolt af det arbejde, som Amnesty sammen med en lang række andre organisationer og aktivister har gjort for at få den gjort til virkelighed.

Samtidig, og lige så vigtigt, peger flere eksperter på, at samtykkeloven allerede har skabt en kulturændring. Juraprofessor Trine Baumbach udtaler i en artikel i dette medlemsblad, at samtykke i højere grad end tidligere er blevet en selvfølgelighed og ikke noget, man gør grin med. Og at hun har indtryk af, at voldtægts ofre i dag mødes anderledes og bedre af politiet.

Også blandt befolkningen er der sket et skifte. Ifølge en undersøgelse fra Sex & Samfund svarer en fjerdedel af danskerne, at de er blevet mere opmærksomme på, hvorvidt deres partner har samtykket til sex. Hver femte angiver, at samtykkeloven har ændret deres forståelse af voldtægt.

Efter mange års debat og krydsede klinger er samtykkeloven blevet bredt accepteret. Det er blevet klart - også for dem, der før var kritiske - at samtykkeloven hverken har rykket ved bevisbyrden, ført til justitsmord eller til et væld af grundløse anklager. Samtykke er blevet mainstream – og heldigvis for det.

Men der er stadig områder, hvor der er brug

for vores indsats. Aarhus Universitet viste i en analyse fra december sidste år, at der blandt unge, og særligt de 16-20-årige mænd, florerer stærkt stereotype og fejlagtige forestillinger om voldtægt. For eksempel mener hver anden unge mand, at 'voldtægtsbeskyldninger ofte bruges som hævn mod mænd', og mere end hver tiende mener, at det ikke er voldtægt, hvis man presser ens partner til sex. I undersøgelsen fra Sex & Samfund svarer næsten hver tredje mand, at han er bange for at blive fejlagtigt beskyldt for voldtægt.

Det er bekymrende fund. Måske har vi i vores arbejde for at gennemføre en ny lovgivning ikke været gode nok til at forklare de unge mænd, hvorfor en samtykkelov også er en gevinst for dem? Hvordan et fornyet fokus på kropslig selvbestemmelse og grænser også er en beskyttelse af deres rettigheder.

Vi har altid vidst, at en lov ikke kunne gøre det alene. At forebygge voldtægt og sikre voldtægts ofres rettigheder kræver, at vi arbejder videre og sikrer, at myter og fordomme ikke får lov at florere i samfundet.

Det kræver bedre seksualundervisning i vores skoler samt en indsats for god videreuddannelse af politi- og anklagemyndigheden. Det arbejde, som allerede er i gang i retssalene, skal nu også sættes i værk i resten af samfundet. Her skal vi sørge for at vende spørgsmålet fra "Hvorfor sagde du ikke fra?" til "Hvad fik dig til at tro, at din partner gerne ville?"

Menneskerettigheder handler ikke kun om jura og retssikkerhed. Det handler også om oplysning, holdningsændringer og forebyggelse. Det arbejde er vi klar til. ☺

”

Efter mange års debat og krydsede klinger, er samtykkeloven blevet bredt accepteret.

Vibe Klarup
Generalsekretær
i Amnestys danske
afdeling

MEDLEMSBLAD FOR
DANSK AFDELING AF
AMNESTY INTERNATIONAL

Redaktør:
Nora Rahbek Kanafani
Ansvarshavende:
Vibe Klarup
Redaktion:
Bjarke Windahl
Pedersen,
Roberto Zacharias,
Malene Haakansson,
Anne Trolldoft Hjorth
Kontakt:
medlemsblad@
amnesty.dk

Korrektur:
Roberto Zacharias
Design og produktion:
vahlé+nikolaisen
Forside: Dommer
Piotr Gaciarek ved
demonstration for et
uafhængigt retssystem.
Foto: Polska Agencja
Prasowa / Tomasz Gzell
Oplag: 63.675
Abonnementspris:
200 kr. pr. år

ISSN: 0906-4184
**Udkommer næste
gang:** 21. juni 2022
(deadline for indhold:
20. maj 2022)
Artikler, der er under-
skrevet med navn, kan
indeholde synspunkter,
der ikke nødvendigvis
reflekterer Amnesty
Internationals holdning.
Eftertryk med kilde-
angivelse er kun tilladt

efter forudgående aftale
med redaktionen.
Amnesty International
Gammeltorv 8,
4. og 5. sal,
1457 København K
Tlf. 33 45 65 65
www.amnesty.dk
amnesty@amnesty.dk

08

14

> **TEMA: POLEN I FRIT FALD**

"Det handler om, at reglerne i det her samfund er ved at forsvinde. At regeringen er ved at tage kontrol over domstolene, og det kan jeg ikke sidde overhørig". Mød dommeren Piotr Gaćiarek, der har mistet sit job på grund af sin kamp for at beskytte Polens retssystem.

28

”

Jeg når med bogen ud til det grønlandske samfund, så man kan begynde at snakke om selvmord

© Kobay Agency / Moomin Characters™

26

20

> **INDHOLD**

04 Nyheder

08 Med egne ord

Mød lægen, thaibokseren og advokaten, der ikke kan kende deres nye liv i Talibans Afghanistan

12 Samtykkeloven fylder et år

Trine Baumbach, professor i strafferet, kalder loven en succes

14 Tema: Polen i frit fald

Polske aktivister er under pres fra en regering, der forsøger at bremse kritik med opslidende retssager

20 Frihed gennem linsen

Fotografer fra hele verden fortolker ytringsfrihed i stor fotokonkurrence

26 Mumitrolde for menneskerettigheder

Afskyen overfor ufrihed var en stærk drivkraft for forfatter Tove Jansson

28 Kulturportrættet

Forfatter Niviaq Korneliussen vil slå hul på tabuet omkring selvmord i Grønland

30 Aktivism

Med #LetsTalk vil Amnesty bekæmpe fordomme og myter om samtykke

32 Bliv inspireret til Amnestys landsmøde

30. april – 1. maj 2022

Foto: John Nielsen

95.055 I FÆLLES OPRÅB: GIV SYRERNE BESKYTTELSE

Tusindvis af mennesker fra Danmark og 11 andre lande har skrevet under på Amnesty's protest mod den danske regerings hjemsendelsespolitik over for syrere.

På FN's Menneskerettighedsdag den 10. december 2021 overrakte 20-årige Mahmoud Almohamad, der er herboende syrer, og Amnesty's generalsekretær i Danmark, Vibe

Klarup, underskrifterne til udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye. Mahmoud Almohamads forældre var blandt de første syrere, som blev sendt til udrejsecenter Sjælsmark, fordi de fik inddraget deres opholdstilladelser. Efter et par måneder blev deres sag genoptaget, og de kunne igen forlade Sjælsmark. Nu afventer de myndighedernes endelige afgørelse.

"Jeg er virkelig meget rørt og dybt taknemmelig over, at så mange mennesker har valgt at bakke op om aktionen. Det betyder rigtig meget for os syrere. Vores eneste ønske er at kunne have et trygt liv i sikkerhed. Jeg håber, at Tesfaye og regeringen, men også de andre partier, vil lytte til vores nødråb," siger Mahmoud Almohamad.

” EU-domstolen står på forbrydernes side

EU-domstolen har flere gange fastslået, at det strider imod menneskerettighederne og EU-retten, når myndigheder pålægger teleselskaberne at logge hele befolkningsgruppers teledata. Men **justitsminister Nick Hækkerup** giver ikke meget for domstolens afgørelser, lod han forstå på et samråd for nylig.

I **Iran** er aktivisten Atena Daemi, der kæmper mod blandt andet dødsstraf, løsladt efter fem års fængsel.

Et flertal i Folketinget i **Danmark** vil indføre en national handlingsplan mod racisme og antisemitisme.

Et stort flertal i parlamentet i **Chile** stemmer for at legalisere ægteskab mellem personer af samme køn.

Et år efter ny abortlov i **Polen** trådte i kraft, har loven ført til to dødsfald blandt gravide kvinder.

Myndighederne i **Kasakhstan** anholder næsten 8.000 personer i forbindelse med uroligheder udløst af høje priser på brændstof. 164 personer har mistet livet

Efter to år uden henrettelser gennemføres tre henrettelser samme dag i **Japan**. Det er de første efter premierminister Fumio Kishid tiltrådte i oktober.

SYRISK TORTURBØDDEL DØMT I TYSKLAND

Den bedste nyhed om Syrien i ti år. Sådan lød den første reaktion fra Amnestys Syrien-researcher, Diana Semaan, da en historisk retssag kulminerede i den tyske by Koblenz den 13. januar i år.

Her blev Anwar Raslan, som, indtil han forlod Syrien, var oberst i Assad-regimets efterretningstjeneste, fundet skyldig i forbrydelser imod menneskeheden, herunder tortur, drab og voldtægt af tilbageholdte syrere.

"Retssagen i Koblenz og dommen, som nu har sendt Anwar Raslan i fængsel på livstid, er en historisk udvikling. Jeg havde ikke forestillet mig, at en højtrangerende syrisk efterretningsofficer ville blive stillet for retten, konfronteret med mennesker, hvis tortur han var ansvarlig for – og siden blive idømt fængsel på livstid", siger Diana Semaan.

Eftersom Rusland og Kina siden 2014 har brugt deres stemme i FN's Sikkerhedsråd til at blokere for, at Den Internationale Straffedomstol har kunnet retsforfølge de ansvarlige for den syriske stats menneskerettighedskrænkelser, har det netop været op til lande, der som Tyskland praktiserer såkaldt universel jurisdiktion at føre sager mod eksempelvis repræsentanter for Assad-regimet eller Islamisk Stat.

I den nu afsluttede retssag mod Anwar Raslan blev Amnestys research brugt til at afdække den

Foto: Bernd Lauter/AFRITZAU Scampix

Den syriske aktivist Yasemen Almashan venter med et foto af ofre for det syriske regime på, at dommen mod Anwar Raslan afsiges.

syriske stats udbredte og systematiske tortur imod tilbageholdte syrere. Amnesty forventer nu flere af denne type sager, hvor enkelte lande bruger dokumentationen fra organisationer og vidnesbyrdene fra individuelle syrere til at retsforfølge ansvarlige for forbrydelser mod menneskeheden i Syrien.

"Den største udfordring ligger i at sikre, at også overhovederne i den undertrykkende syriske regering bliver holdt ansvarlige", siger Diana Semaan.

Mediehetz og anholdelser i Venezuela

Sammen med to lokale menneskerettighedsorganisationer har Amnesty afsløret en foruroligende side af Venezuelas regerings undertrykkelse. Ved hjælp af statistiske modeller har organisationerne fundet ud af, at de regeringstro mediers smædekampagner mod navngivne menneskerettighedsaktivister oftere og oftere fører til, at aktivisterne bagefter bliver tilbageholdt af sikkerhedsstyrkerne. Sammenhængen mellem smædekampagnerne og anholdelserne var i 2019 i gennemsnit 29 procent, mens den i første halvdel af 2021 nåede 77 procent.

"Verden har i årevis kendt til den undertrykkelsespolitik, som Nicolás Maduros regering har indført. Vores research viser en ekstrem høj grad af sammenhæng mellem offentlig udskramning og politisk motiverede og vilkårlige anholdelser. Det er endnu et bevis på en systematisk undertrykkelsespolitik, og den form for forfølgelse risikerer at udgøre forbrydelser mod menneskeheden. Det bør efterforskes af det internationale retssystem", siger Erika Guevara-Rosas, der er chef for Amnestys arbejde i Sydamerika.

5.769

danske skoleelever
deltog for nylig
i Amnestys
brevskrivningskampagne
Skriv for Liv

AMNESTY KONKLUDERER: ISRAEL BEGÅR APARTHEID MOD PALÆSTINENSERE

Efter fire års research og juridisk analyse konkluderer Amnesty International, at staten Israel har skabt et system af dominans og undertrykkelse af palæstinensere. Dette system svarer til forbrydelsen apartheid, vurderer Amnesty, som på en pressekonference i Østjerusalem i februar præsenterede sine fund for omverdenen.

Israels massive beslaglæggelser af palæstinensisk jord og ejendomme, ulovlige drab, tvangsflytninger, begrænsninger af palæstinenserens bevægelsesfrihed og ret til sundhed, nægtelse af nationalitet og statsborgerskab skal ikke længere betragtes som løsrevne fra hinanden.

Tværtimod udgør de et samlet system af undertrykkelse og dominans, som Israel håndhæver over for den palæstinensiske befolkning i samtlige områder, hvor staten Israel har jurisdiktion og kontrol; fra Gaza til Vestbredden, Østjerusalem og inden for selve Israel.

Det konkluderer Amnesty International i sin nye rapport, der anklager staten Israel for at begå apartheid imod palæstinenserne.

”Uanset om palæstinensere bor i Gaza, Østjerusalem, Hebron eller selve Israel, bliver de behandlet som en underlegen befolkningsgruppe og systematisk frataget rettigheder. I vores juridiske analyse fandt vi frem til, at Israels politik overfor

palæstinensere, som består af adskillelse, fordrivelse og eksklusion på tværs af alle områder under Israels kontrol, svarer til apartheid. Det internationale samfund har en forpligtelse til at handle”, siger Agnès Callamard generalsekretær i Amnesty International.

En forbrydelse mod menneskeheden

Forbrydelsen apartheid er juridisk defineret i Apartheid-konventionen og Rom-statutten, der er det juridiske fundament for den Internationale Straffedomstol. Ifølge international lov er det en forbrydelse mod menneskeheden, som omverdenen skal holde staten Israel ansvarlig for at afvikle.

amnesty AFTRYK

Amnesty Danmarks arbejde i glimt

I et samarbejde med Danmarks Idrætsforbund (DIF) briefer Amnesty OL-atleter om menneskerettighedssituationen i Kina forud for deres deltagelse i Vinter-OL i Beijing.

Amnesty sender brev til Udlændingestyrelsen med kritik af dennes seneste rapport om Syrien, hvor blandt andet de syriske myndigheder bruges som kilde til at vurdere sikkerheden for hjemvendte syriske flygtninge.

Foran den kinesiske ambassade i København afholder Amnesty fakkeldemonstration for at gøre opmærksom på forfulgte aktivister i forbindelse med Vinter-OL i Beijing.

“Der er ingen retfærdiggørelse af et system, som er bygget op omkring institutionaliseret og langvarig racistisk undertrykkelse af millioner af mennesker. Apartheid har ingen plads i vores verden. Regeringer, der fortsætter med at forsyne Israel med våben og beskytter Israel mod at blive stillet til ansvar i FN, støtter et apartheidsystem, underminerer den internationale retsorden og forværrer det palæstinensiske folks lidelser”, siger Agnès Callamard.

Amnesty research og analyse er lavet mellem juli 2017 og november 2021. Israelsk lovgivning, regulativer, militære ordrer, regeringsdirektiver og erklæringer fra regerings- og militærembedsmænd er analyseret.

Det samme er årtiers dokumentation af menneskerettighedskrænkelser i Israel og de besatte områder.

Hårde reaktioner

Allerede i efteråret 2021, flere måneder før udgivelsen af sin rapport, kontaktede Amnesty Israels regering og bad om et møde. Den forespørgsel fik Amnesty aldrig svar på. Til gengæld blev Amnesty i dagene før og efter udgivelsen af rapporten anklaget af Israels udenrigsminister for at ville destabilisere staten Israel og være drevet af antisemitisme.

Angrebene mod Amnesty og brugen af termen apartheid fik omvendt en række israelske menneskerettighedsorganisationer til offentligt at støtte Amnestys arbejde:

“Mange af os har brugt termen og/ eller har lavet den juridiske definition af apartheid i relation til forskellige dele af Israels behandling af palæstinensere.

Debatten omkring forbrydelsen apartheid, som Israel er anklaget for, er ikke bare legitim, men absolut nødvendig. Af hele vores hjerte afviser vi ideen om, at Amnesty Internationals rapport er grundløs, i urimelig grad fremhæver Israel eller er motiveret af antisemitisme”, skrev de 12 israelske ngo'er, heriblandt B'Tselem og Breaking the Silence, få dage efter udgivelsen af Amnestys arbejde.

Også Human Rights Watch har inden for de sidste år anklaget Israel for apartheid.

I sin rapport anerkender Amnesty det jødiske folks ret til selvbestemmelse, men står fast på, at en stat – uanset om den definerer sig som jødisk, kristen, islamisk eller andet – ikke må diskriminere imellem sine borgere på baggrund af religion, race eller lignende tilhørsforhold.

“Det kan i virkeligheden siges ganske kort: Vi kritiserer hverken jøder eller den israelske befolkning. Vi anklager derimod den israelske stat for forbrydelser mod menneskeheden”, siger Vibe Klarup, generalsekretær i Amnesty Danmark.

Amnesty Danmark har på baggrund af sin rapport kontaktet det danske udenrigsministerium og fremsat en række anbefalinger, herunder at Danmark i sit aktuelle kandidatur til FN's Sikkerhedsråd opfordrer til, at rådet sætter menneskerettighedskrænkelserne i Israel og de israelske besatte områder på dagsordenen.

Rådet bør arbejde for sanktioner og en våbenembargo mod Israel og sørge for at retsforfølge de ansvarlige for krænkelser, lyder kravet fra Amnesty.

Foto: Tariq Mikkel Khan/Ekstra Bladet

260.000

mennesker fra hele verden har skrevet under på Amnesty Internationals **krav til**

FIFA om, at der skal lægges pres på Qatar forud for efterårets VM-slutrunde.

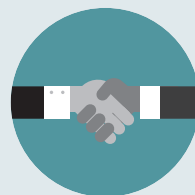
Blandt underskriverne er **24** fodboldklubber fra de to bedste rækker i Danmark.

Amnesty briefer Folketingets Erhvervsudvalg om samfundsansvarlighed og menneskerettigheder i forhold til udbudsloven, der sætter retningslinjerne for statslige indkøb for 380 mia kr. årligt.

Amnesty kritiserer i et høringsvar Udlændinge- og Integrationsministeriets opfølgning til lovforslaget om at overføre asylansøgere til tredjelande. Forslaget svigter særligt sårbare grupper af asylansøgere.

I en fælles kampagne med Ingeniørforeningen IDA, Borgerretsfonden, Dansk Magisterforening, Retspolitisk Forening, Danske Advokater, m.fl. protesterer Amnesty mod et nyt lovforslag om masseovervågning, som regeringen har fremlagt.

Amnesty afholder konference om myter og fordomme mod voldtægts ofre i retssystemet.

Talibans brudte løfter

Da Taliban overtog magten i Afghanistan i august 2021, skete det med løfter om, at de ville respektere afghanernes rettigheder. Et halvt år senere ser virkeligheden dog anderledes ud, og det er gået særligt hårdt ud over landets kvinder. Mød lægen, thaibokseren og advokaten, der ikke kan kende deres nye liv i Talibans Afghanistan.

Fortalt til Amnesty

”Jeg kan ikke fortsætte med at dyrke min sport i Afghanistan”

Hafiza Bahmani

”Jeg er thaibokser og med på Afghanistans nationale Muay Thai-hold. Min største præstation er den sølvmedalje, som jeg vandt ved de asiatiske mesterskaber i Macau i Kina. Jeg har været utrolig glad og stolt over at repræsentere mit land på internationalt niveau.

I de seneste år har jeg følt mig fri. Jeg har studeret, rejst og dyrket sport og har fulgt mine drømme. Min familie og mine trænere har støttet mig. Jeg har tidligere mødt mange udfordringer, herunder økonomisk pres og chikane, alene af den grund, at jeg er en pige.

Men tingene er kun blevet værre. Efter Talibans magtovertagelse i august 2021 kunne jeg pludselig ikke længere dyrke sport. Mit gymnasium blev tvunget til at lukke, og jeg er blevet frataget min sport og mit erhverv. Jeg kan ikke fortsætte min sport i Afghanistan og kan ikke længere repræsentere mit land.

Efter Taliban trådte til, modtog jeg flere opkald, hvor nogen truede med at slå mig ihjel. Jeg er også blevet overfaldet på gaden og har følt mig tvunget til at forlade min familie og mit land. Jeg er flyttet til Pakistan, fordi jeg frygter for mit liv. Det er meget svært for mig.

Det internationale samfund bør gøre alt, hvad det kan, for at lægge pres på Taliban ved ikke at anerkende dem, medmindre de respekterer kvinders rettigheder. For i løbet af de sidste måneder har Taliban på mange måder vist, at de ikke vil respektere os.”

”I løbet af en enkelt dag blev jeg **forvandlet fra at være en fuldstændig selvstændig kvinde til en fuldstændig afhængig kvinde**”

Dr. Masouda Faizi

“Jeg er læge, og mit speciale er gynækologi. Før Talibans magtovertagelse i august 2021 var jeg direktør for medicinsk forskning og kliniske studier samt konstitueret direktør for det Nationale Institut for Folkesundhed. Jeg havde også min egen klinik for gynækologi.

I løbet af de sidste 20 år har jeg både arbejdet som læge og forsvaret kvinders rettigheder. Jeg har været medlem af Lægeforskerforeningen, hvor jeg kunne skabe et sikrere arbejdsmiljø for kvinder. Jeg har trænet hundredvis af studerende, der nu arbejder som læger i forskellige dele af Afghanistan. Jeg har arbejdet som direktør for fødeafdelingerne på flere store hospitaler, og jeg har hjulpet tusindvis af kvinder ved at udføre operationer på dem. Jeg etablerede et brystscreeningscenter på Estiqlal-hospitalet i Kabul.

Som kvindelig læge og lektor i medicin har jeg oplevet en del modstand, for selvom der er et stort behov for kvinder på dette område, er det stadig et mandsdomineret felt. Da Taliban vendte tilbage, faldt støtten til sundhedssektoren, og jeg så alt falde fra hinanden. Selvom der er tusindvis af læger, der arbejder og forsøger at yde sundhedspleje, så er det ikke muligt at udføre arbejdet uden det rigtige udstyr.

Jeg plejede at være fri til at rejse og udføre mit arbejde. Men siden den 15. august er jeg blevet afhængig af mandlige familie-medlemmer, som nu skal ledsage mig på rejse og endda på arbejde. I løbet af en enkelt dag blev jeg forvandlet fra at være en fuldstændig selvstændig kvinde til en fuldstændig afhængig kvinde, der nu ikke kan forlade mit hjem uden mandlig ledsagelse.

I mange år har min kamp været at opretholde kvinders rettigheder og hjælpe så mange kvinder som muligt. Jeg kom igennem det første Talibanregime i 1990'erne, men jeg kan ikke gøre det igen.”

KOLLEKTIV AFSTRAFFELSE AF AFGHANISTANS KVINDER

Syv måneder er gået siden Taliban tog magten i Afghanistan. I den periode er kvinder og pigers rettigheder blevet stærkt forværret, hovedsageligt i landets større byer, hvor fremskridtene for kvinder har været størst.

I januar offentliggjorde uafhængige eksperter fra Det Europæiske Menneskerettighedsråd en oversigt over den "bølge af tiltag", som Taliban har indført, og som har ramt kvinderne hårdt:

- Forbud mod at vende tilbage til betalt arbejde.
- Mange piger nægtes fortsat undervisning – det gælder flertallet af piger i 7.-12. klasse.
- Krav om at en mandlig værge følger kvinder, når de bevæger sig i det offentlige rum.
- Forbud mod at bruge offentlig transport uden en værge.
- Indførelse af en stram dress code for piger og kvinder.

"Sammenlagt udgør disse kønsspecifikke regler og skadelige praksisser en kollektiv afstraffelse af kvinder og piger i Afghanistan," konkluderede eksperterne fra Rådet, der også kalder Talibans politik for "...et forsøg på skridt for skridt at fjerne kvinder og piger fra det offentlige liv".

"Selv fanger har rettigheder, men ikke kvinder under Taliban"

Azam Ahmadi

"Jeg har været forsvarsadvokat i mange sager ved de afghanske domstole, og ofte har jeg sager med kvinder og piger, der er ofre for vold i hjemmet. Nogle gange hjælper jeg dem til at få adgang til krisecentre, hvor de kan få hjælp, og som deres advokat følger jeg deres sager hele vejen gennem retssystemet. Ved siden af arbejdet etablerede jeg i 2017 en NGO, der særligt gav gratis juridisk støtte til kvinder, der var udsat for vold. Vi har ført mindst 300 af den slags sager.

Da Taliban tog kontrol over Afghanistan i august, ændrede alt sig for os. Nu føler jeg, at jeg befinder

Afghanske kvinder i Kabul demonstrerer i januar 2022 i protest mod mordet på en ung kvinde fra hazara-minoriteten, der blev dræbt ved et Taliban-checkpoint.

mig i et fængsel. Selv fanger har rettigheder, men ikke kvinder under Taliban. Jeg føler, at alt, hvad jeg har arbejdet for de sidste 16 år, var en drøm, og nu er jeg vågnet op til virkeligheden med at leve under Taliban. Det føles uvirkeligt. Taliban har givet mig følelsen af at være ubrugelig. Jeg bliver ikke anset for at være et menneske, og jeg sætter ofte spørgsmålstegn ved mig selv nu. Hvad gjorde vi for at fortjene denne situation? Hvorfor skal afghanske kvinder møde så mange restriktioner? Hvad har kvinder gjort for at fortjene en sådan straf? Jeg har så mange spørgsmål, og

jeg kan ikke finde noget svar. Siden Taliban er kommet tilbage til magten, har de løsladt tusindvis af fanger og dømte kriminelle, hvilket gør mit og mine advokatkollegaers liv vanskeligt. Vi modtager dødstrusler. Vi bliver indkaldt af Taliban, og nogle af os er blevet straffet hårdt. Jeg har modtaget dødstrusler og været nødt til at ændre mit telefonnummer. Jeg har også skiftet adresse og har deaktiveret samtlige af mine konti på sociale medier.

På grund af dødstruslerne har jeg været nødt til at lukke mit kontor, og jeg har ikke

selv kunne hente mine ting. En mandlig kollega har gjort det for mig. Som forsvarsadvokat har jeg hjulpet andre mennesker med at få adgang til retfærdighed. Nu kan jeg ikke engang forsvare mine egne grundlæggende rettigheder og kan ikke selv få en retfærdig behandling. Jeg kan ikke engang forsvare min ret til at arbejde. Det gør mig meget ondt. Dette er ikke kun diskrimination, det er en systematisk krænkelse af halvdelen af befolkningens rettigheder, og det er kønsbaseret vold.”

**GIV EN GAVE TIL
FREMTIDIGE
GENERATIONER**

**Det
Gode
Testamente**

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Amnesty er en del af Det Gode Testamente. Få mere information på detgodetestamente.dk eller amnesty.dk/arv

Samtykkeloven er en succes

Af Anne Sidsel Troldtoft Hjorth

Den 17. december 2020 blev samtykkeloven stemt igennem af et enigt Folketing og fejret af aktivister og Amnesty uden for Christiansborg.

Forsvarer frygter flere forkerte domme efter samtykkelov” eller “Dommere og professor tvivler på, at markant flere vil blive dømt”. Det var nogle af overskrifterne forud for vedtagelsen af en ny samtykkelov, der trådte i kraft den 1. januar 2021. Forud for vedtagelsen lå flere års lobbyarbejde fra aktivister, kvinderettighedsorganisationer og Amnesty Internationals danske afdeling.

Her lidt over et år efter vedtagelsen mener Trine Baumbach, der er professor i strafret ved Københavns Universitet, at loven allerede har vist sig som en succes på flere niveauer.

”Vi har endelig fået en voldtægtsbestemmelse, der afspejler de værdier, som vores

samfund bygger på. Den gamle afspejlede ord til andet en bestemmelse, som vi har haft siden Middelalderen og det syn mellem kønnene, der eksisterede dengang. Her ville man ikke beskytte en kvindes personlige frihed, men derimod hendes værdi på ægteskabsmarkedet,” siger Trine Baumbach.

Samtykkeloven betyder, at der nu er tale om voldtægt, hvis ikke begge parter samtykker til sex. I den daværende lovgivning skulle der være tale om vold eller trusler om vold - eller at ofret ikke var i stand til at sige fra - før end der var tale om voldtægt.

At vi først ser en ændring i voldtægtsbestemmelsen nu, mener Trine Baumbach skyldes, at vi har en myte om, at vi har opnået ligestilling i det danske samfund.

”Men”, siger hun ”vores udsagn om ligestilling har indtil nu været mere skåltaler end praksis”.

Stigning i anmeldelser og sigtelser

For Trine Baumbach taler stigningen i antallet af anmeldelser og sigtelser for voldtægt fra det seneste år deres eget tydelige sprog.

”Der er ikke nogen, der har troet, at en ny bestemmelse ville være en mirakelkur, men mindre kan også gøre det. Det, vi ser nu, er, at den har virket i praksis”, siger hun.

Stigningen i antallet af anmeldelser er også godt nyt for Kirstine Holst, der i årevis har kæmpet for indførelsen af samtykkeloven, både alene og sammen med Amnesty i kampagnen

Lidt over et år er gået, siden et enigt Folketing stemte samtykkeloven igennem, og det blev strafbart at have sex med en person, der ikke samtykker. Den nye lovgivning har været til stor gavn for ligestillingen, mener to af dem, der til dagligt kæmper for voldtægtsorfres rettigheder.

LET'S
TALK
ABOUT
YES

”Let’s talk about Yes”. Hendes engagement i sagen blev vakt, dengang hun selv anmeldte en voldtægt og oplevede, hvordan hun som voldtægtsoffer blev svigtet i retssystemet. I dag er hun forkvinde for organisationen Voldtægtsorfres Vilkår, som hun selv har stiftet.

”Fra mit perspektiv er jeg rigtig glad for, at flere har anmeldt en voldtægt. For når man anmelder til politiet, er man også mere tilbøjelig til at fortælle om det til andre. Det er vigtigt for mig, at man ikke går med det selv. For så kan man ikke få hjælp”.

Kirstine Holst oplever, at samtykke ikke længere er noget, man gør grin med, men i højere grad end tidligere er blevet en selvfølge. Hun understreger dog, ligesom Trine Baumbach, at store ændringer tager tid.

”Jeg har indtryk af, at voldtægter nu bliver modtaget på en helt anden måde end tidligere hos politiet. Der kan for eksempel være en psykolog til stede nu, når man bliver afhørt. Men det er ikke fuldt implementeret. Ting tager tid, men man er godt på vej”.

Modstand fra de ældre

Da kampagnen for en ny voldtægtslov begyndte, blev den mødt af både latterliggørelse og bekymring. Skulle man nu til at have skriftlige kontrakter i soveværelset, spurgte kritikere, mens der i visse dele af retssystemet, heriblandt Dommerforeningen, blev advaret om, at en samtykkelov risikerede at føre til omvendt bevisbyrde og justitsmord.

Også juraprofessor Trine Baumbach oplevede sin del af modstand.

”Noget af modstanden kom fra forsvarsadvokaterne, der har været klar over, at det nu bliver sværere at få frifundet deres klienter. Der har eksisteret en myte om, at den tiltalte nu skal bevise sin uskyld selv. Men det er en myte. Vi lever jo i en retsstat”, siger hun.

Overraskende nok oplevede hun, at den største modstand mod en ny lovgivning kom

fra den ældre generation; dem der stod i spidsen for den såkaldte seksuelle frigørelse i 1970’erne.

”Men man må forstå, at det endte med at blive mændenes seksuelle frigørelse, og at den generation har været bærere af den patriarkalske kultur. Man frigjorde pornoen, men taler ikke om, hvordan industrien også omfatter vold og misbrug. Alt det har vi taget ind i den danske kultur, men uden at se på de mange skyggesider”, siger hun.

Men når hun taler med de unge, så er Trine Baumbach fortrøstningsfuld:

”De forstår det her, og det er logik for dem”.

Stort skridt for ligestillingen

Da samtykkeloven blev vedtaget i december 2020, kaldte Amnesty International den ”et kæmpe skridt for ligestillingen”.

Ifølge Trine Baumbach vil samtykkeloven være med til at understrege, at voldtægt handler om magtmisbrug, krænkelse og om manglende respekt.

”Det handler ikke om, at man får en victoriansk seksualmoral, men at vi skal have respekt for hinanden”.

Trine Baumbach og Kirstine Holst er dog enige om, at der stadig er problemer på området, der kræver opmærksomhed:

Kirstine Holst arbejder i øjeblikket på en ny undersøgelse af falske voldtægtsanmeldelser for at punktere en myte, der ifølge hende var en af de største trusler mod vedtagelsen af samtykkeloven.

”Jeg tror, at det reelle tal for falske anmeldelser er meget lavere, end tallet i den gamle undersøgelse, som medier og politikere ofte henviser til. Det er vigtigt at undersøge, fordi det vil smadre myten, der forfølger alle voldtægtsager og ofre, der taler offentligt. Den eneste måde, vi kan gøre op med myter, er ved at skabe viden. Og hvis der går unge mænd rundt derude, der er bange for at blive

anmeldt falsk for voldtægt, så kan vi fortælle dem, at risikoen ikke er særlig stor”.

Kirstine Holst mener i det hele taget, at der skal mere oplysning til.

”Vi skal have mere fokus på seksualundervisning. Vi skal tale om samtykke i udkolingen i folkeskolen og ikke bare på ungdomsuddannelserne. Mange starter deres seksuelle liv i 7.-9. klasse, hvor de også begynder at drikke, og mange overgreb bliver begået af de helt unge”, siger hun og understreger, at det ikke handler om, at de unge skal lære at sætte grænser, men at de skal blive bedre til at læse andres.

Og den nye lovgivning har faktisk gjort den opgave nemmere for undervisere og lærere, vurderer Trine Baumbach.

”Straffeloven er kulturbærende. Helt ned til seksualundervisningen i skolen har den indflydelse. Det er jo faktisk utrolig simpelt at undervise nu. ’Du må gå i seng med dem, som du har lyst til - de skal bare være over 15 år og du skal vide, at de har lyst til det’. Det er let for alle at forstå”.

Flere anmeldelser og sigtelser med ny lov

2020

1.392 anmeldelser og
1.078 sigtelser for voldtægt

2021

– efter loven trådte i kraft
2.110 anmeldelser og
1.678 sigtelser for voldtægt.

POLENS

frie
plac

Siden regeringsskiftet i 2015 har Polens regering været i clinch med grundlæggende menneskerettigheder. Retssikkerhed, pressefrihed, kvinde- og LGBTI+-rettigheder er alle blevet forringet. Og de, der kæmper imod, er under pres fra en regering, der forsøger at bremse kritikken med opslidende retssager.

Af Stefan Weichert (tekst) og Emil Filtenborg (foto)

Elżbieta, Anna og Joanna havde frygtet det værste. I januar skulle der tages stilling til, om de tre aktivister skulle have op til to års fængsel for at have sat plakater med en tegning af Jomfru Maria med en LGBTI+glorie, op i den polske by Plock i 2019. Sagen har trukket stor opmærksomhed, og retssagen blev set som et eksempel på regeringens forsøg på at lukke munden på kritikere og personer, der kæmper for ytringsfrihed i Polen.

Dommeren var dog slet ikke i tvivl. Elżbieta, Anna og Joanna blev frikendt, da retten intet grundlag fandt for at sige, at de havde krænket folks religiøse følelser. I bidende kulde uden for retssagen kunne de tre aktivister endeligt sætte punktum for år med juridiske slagsmål.

“Det var en stor sejr for os, en stor sejr for os alle sammen. Det har været opslidende for os at blive trukket igennem dette system for at få os til at give op, og vi har alle været psykisk og fysisk påvirkede. Jeg håber virkelig, at denne sag vil vise verden, hvilke udfordringer vi står overfor i Polen. Ikke kun i forhold til LGBTI+-rettigheder,” siger Anna til Amnesty.

“Jeg håber, at dette kan være et symbol på, at det betaler sig at kæmpe,” tilføjer Anna.

Sarian Jarosz, der arbejder for Amnesty i Polen med ansvar for LGBTI+- og migrationsområdet, fortæller, at retssagen blot er én af mange.

“Det er et eksempel på regeringens taktik, som er at gå efter dig uanset hvad. Uanset, om de tror, at de kan vinde sagen. Ved at føre disse retssager skader de din økonomiske situation og sætter dig under et stort pres, da du hele tiden skal møde i retten eller risike-

rer at blive anholdt. Du er praktisk talt lammet fra at fortsætte som aktivist,” siger Sarian Jarosz.

Ingen bøsser i vores by

Siden regeringspartiet Lov og Retfærdighed overtog magten i 2015, har Polen været på en nedadgående kurve. Retssikkerhed, pressefrihed, kvinde- og LGBTI+-rettigheder er alle blevet forringet, påpeger internationale organisationer såsom Amnesty International, parlamentarikere og polske aktivister. I EU-kommissionen er man begyndt at finde det tunge skyts frem og truer med at tilbageholde midler til Polen.

Sidste år mødte Polen også kritik for dets hårdhændede håndtering af flygtninge og migranter, som har forsøgt at krydse grænsen fra Belarus.

Foruden politiske retssager fejede der i 2019 en bølge af LGBTI+-fjendtlige holdninger ind over Polen. Regions- og byråd begyndte at erklære sig selv for LGBT-fri zoner flere steder, imens andre erklærede sig fri for LGBT-ideologi. Andre har indført et familierettighedscharter, der blandt andet erklærer, at ægteskab kun kan foregå mellem mand og kvinde.

Charteret er udviklet af den konservative tænketank Ordo Juris, som har tætte bånd til regeringen. Ordo Luri har præsenteret dokumentet som et alternativ til Istanbulkonventionen, som tænketanken ser som en konvention, der ”underminerer familien under dække af, at ville bekæmpe vold i familien”.

”SKPR (familierettighedscharteret, red.) er et positivt dokument, som har til formål at styrke familien som værende det vigtigste sociale fællesskab samt styrke dens uafhængighed og forfatningsmæssige

Efter flere udskydelser af sagen blev de tre aktivister Elzbieta, Joanna og Anna frifundet i januar. Men kampen for et frit Polen fortsætter, siger Anna.

identitet,” siger Nikodem Bernaciak, der er analytiker i tænketankens juridiske afdeling i et skriftligt svar til AMNESTY.

Han fremhæver, at dokumentets mål er i overensstemmelse med den polske forfatning.

”Grundloven forpligter de offentlige myndigheder til at yde beskyttelse og omsorg for familien og for ægteskabet som en forening af en kvinde og en mand, for moderskabet og forældreskabet. Ifølge grundloven er det ikke tilladt at inkludere homoseksuelle par i definitionen af ægteskab eller at give ægteskabsprivilegier til et borgerligt partnerskab,” siger Nikodem Bernaciak.

Charteret fik en gruppe aktivister til at oprette en hjemmeside med et kort, der farvelagde Polen. Grøn, gul og rød. De røde områder har, hvad aktivisterne mener er homofobisk lovgivning.

De kaldte deres nye kort for Atlas of Hate. Det var ikke alle, der var lige tilfredse med at blive farvet røde på et kort over hadefulde regioner i Polen. Og ifølge Kamil Maczuga, der er en af stifterne bag projektet, har det ført til, at de nu må forsvare sig i ikke mindre end syv mere eller mindre identiske injuriersager.

”Fordi vi ikke er en NGO, men bare er privatpersoner, hæfter vi personligt, og de kræver 20.000 zloty (ca. 33.000 kroner, red.) for hver sag,” fortæller Kamil Maczuga.

Heldigvis for ham og hans kammerater vandt de den første af syv retssager, men den er allerede blevet anket. Det samme forventer han vil ske med de andre seks sager, der i alt kan ankes to gange. Når det hele er overstået, selv hvis Kamil Maczuga og hans venner ender med at blive frikendt, vil de have været tvunget til at møde op i retten op til 21 gange.

”Jeg tror ikke, målet var at vinde de her sager. Jeg tror, det var for at skræmme os,” siger Kamil Maczuga.

I Ordo Luris, tænketanken med den tætte forbindelse til regeringen, bekræfter man retssagerne.

”På grund af de falske påstande fremsat fra 'Atlas of Hate'-folkene mod de lokale myndigheder, som har vedtaget familiecharteret, har nogle af disse myndigheder måtte tage retslige tiltag for at beskytte sig selv,” siger Nikodem Bernaciak.

Familierettigheds-charterne og erklæringerne om de LGBT-fri zoner er bare ord. De har som sådan ingen lovgivning bag sig, der direkte ændrer noget ved nogens rettigheder. Men alligevel udgør de store problemer for LGBTI+miljøet.

”En sådan udmelding fra de offentlige myndigheder betyder, at mange i de her områder ikke føler sig sikre længere. Når det offentlige på den måde stigmatiserer LGBTI+personer forværrer det situationen. Desuden viser en undersøgelse fra Campaign Against Homophobia, at det mentale helbred blandt LGBTI+personer i de her områder er blevet forringet på det seneste,” siger Kamil Maczuga.

Sort march

Også mange polske kvinder oplever, at regeringen har forringet deres rettigheder. Særligt spørgsmålet om abort har fyldt meget i både polske og internationale medier. Sidste år blev den i forvejen stramme abortlovgivning nemlig strammet endnu mere. Før var der tre forhold, der tillod abort: I sager om voldtægt, hvis moderens liv var i fare, eller hvis fosteret fejlede noget. Nu er muligheden for at få abort, hvis der er noget galt med fosteret, blevet fjernet. Da Polens myndigheder sidste sommer erklærede, at man ville træde ud af Istanbulkonventionen, den konvention, der forpligter et land til at bekæmpe vold mod kvinder, fik det kvinder til at gå på gaden i tusindvis.

31-årige Weronika Smigielska var en af de kvinder, der har deltaget i demonstrationer og kæmper for kvinderettigheder.

En af dem er Weronika Smigielska, en 31-årig kvinde fra Krakow, der siden 2013 har været involveret i forskellige former for aktivisme.

”De har gjort aborterne mindre tilgængelige. Det stigmatiserer kvinder og giver dem et indtryk af, at der er noget i vejen med dem, hvis de vil have en. Hvorfor vil nogen gøre det mod andre mennesker? Jeg ved, at jeg lyder enormt naiv, men det er bare så frustrerende, at had og frygt skal diktere lovgivningen,” siger Weronika Smigielska.

Hun peger desuden på, at abortlovgivningen også er til fare for kvinderne. Særligt to sager har senest rystet Polen. I september døde Izabela, en 30-årig kvinde, på et polsk hospital, fordi lægerne holdt igen med at afbryde hendes 22-ugers graviditet. I december skete det samme for 37-årige Agnieszka, der var gravid med tvillinger. Da det ene foster døde i maven, nægtede lægerne ifølge hendes familie at fjerne det med henvisning til landets abortlov, da det andet fosters hjerte stadig slog. Først en uge senere døde også det andet foster og lægerne greb ind. Agnieszkas fik blodforgiftning, og hendes helbred blev forværret i tiden derefter, og hun døde den 25. januar. Hun efterlod sig mand og tre børn. Nu anklager hendes familie den polske regering for at have ”blod på hænderne”, og kvinderettighedsforkæmpere kalder de to dødsfald for direkte konsekvenser af den et år gamle lovgivning.

Også Aleksandra Tomaszewska er aktiv i protesterne mod regeringen. Hun bor i Krakow og beskriver sig selv som ”mor, hustru, hundeejer og aktivist.”

”Det eneste, der ville hjælpe, er at skifte regeringen og politikken. Jeg ved ikke, om vi har de rigtige politikere til at tage over, fordi oppositionen slås indbyrdes, men jeg fortsætter med at kæmpe,” siger Aleksandra Tomaszewska.

Hjælp flygtninge på grænsen

Mens overgrebene på de polske borgeres grundlæggende rettigheder har mødt stærk kritik fra EU's side har der lydt anderledes toner, når det kom til Polens behandling af flygtninge og migranter ved grænsen til Hviderusland.

I oktober sidste år kunne Amnesty ved hjælp af digitale verificeringsteknikker afsløre, hvordan afghanske asylansøgere, der sad fanget på grænsen mellem Belarus og Polen, fra polsk side var blevet nægtet mad, beskyttelse og muligheden for at søge asyl.

Alligevel besøgte formanden for Europarådet, Charles Michel, i efteråret den polske premierminister Mateusz Morawiecki i Warszawa for at tilbyde sin solidaritet.

”Polen står over for en alvorlig krise og bør mødes af solidaritet og sammenhold i hele EU”, sagde han med henvisning til magtkrigen mellem Belarus og Polen.

Anderledes forholdt en række aktivister fra byer i grænseområdet sig. Da billederne af sultne og forkomne flygtning og migranter begyndte at komme ud, trådte flere naboer og lokale aktivister til for at hjælpe med mad, varmt tøj og husly. Siden har Amnestys afdeling

i Polen kunnet dokumentere, hvordan polsk hær og politi går direkte efter dem, der hjælper ved grænsen; aktivisterne risikerer bøder, chikane og har måttet vænne sig til voldsomt mange hadbeskeder på de sociale medier.

Anna Alboth er en del af et lokalt netværk af frivillige, der siden august sidste år har hjulpet nødlidende migranter og flygtninge ved grænsen. Og hun oplever dagligt, hvordan både hær og politi forsøger at blokere hendes arbejde.

”Vi bliver ikke kun stoppet ved de officielle checkpoints, men får også tjekket vores papirer mange gange om dagen, når vi kører ud med hjælp. Det er hårdt, for selv på en kortere indkøbstur, stopper de dig måske fem gange og forsøger at trække tiden i langdrag. Vi er ærlige og åbne over for politiet og svarer på deres spørgsmål, for det er lovligt at hjælpe mennesker, men vi oplever, at de, fordi vi er aktivister, trækker tiden endnu mere, dobbelttjekker registreringen af bilen eller om man har et ekstrahjul med. Alt, for at gøre det så besværligt for os som muligt.”

Hun fortæller, at aktivister hun kender, har oplevet at blive tvunget ud af deres biler og ned på jorden, eller er blevet vækket om natten af 20 politibilere og har fået gennemført deres mobiler og computere. Det stopper dem dog ikke, bemærker hun.

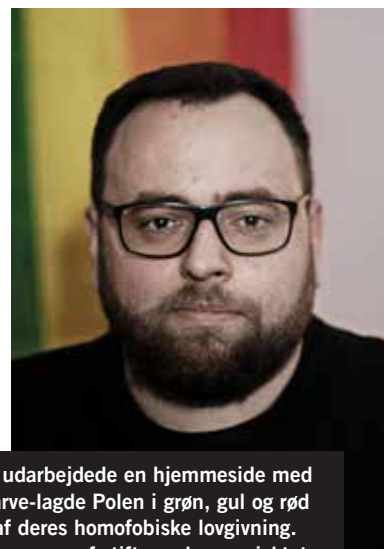
Holder øje

Kamil, Aleksandra, Weronika, Elżbieta, Anna og Joanna. Fælles for dem alle er, at de alle kæmper for organisationer med relativt snævre mål. Men også i paraplyorganisationerne er der bekymring at spore. Civicus, en international organisation, der hvert år måler på, hvilke lande der sætter civilsamfund under pres, placerede sidste år Polen på deres observationsliste.

”Siden PiS (regeringen, red.) kom til, har de over en årrække afmonteret domstolenes uafhængighed, og i de sidste to år har vi set en endnu hurtigere nedtur. I december sidste år satte vi Polen på vores liste over lande i en bekymrende udvikling som følge af de nye abortregler, brud på retten til at demonstrere, overdreven magtanvendelse og chikane og intimidering af demonstranter,” siger Aarti Narsee, der er områdeansvarlig for Europa i Civicus.

Selv om der hersker enighed mange steder om, at Polen er i frit fald, er der dog et lyspunkt for aktivisten Weronika Smigielska:

”Vi kan se, at der er en ny generation af teenagere og unge kvinder, og vi har set en ny form for vrede. Det har været virkelig forfriskende at se, at der er så mange unge mennesker, der ikke giver en fuck for at være høflige over for dem, der holder dem nede.”

Atlas of Hate udarbejdede en hjemmeside med et kort, der farve-lagde Polen i grøn, gul og rød efter graden af deres homofobiske lovgivning. Kamil Maczuga er en af stifterne bag projektet.

AMNESTY har forsøgt at række ud til regeringspartiet PiS for at høre deres svar på anklagerne. De er ikke vendt tilbage inden deadline.

Piotr Gaćiarek er en af de mest markante kritikere af den polske regerings indgreb i domstolenes arbejde. Hvis der ikke bliver gjort noget, så forsvinder demokratiet, siger han.

Som en række andre dommere i Polen er Piotr Gaćiarek suspenderet for sit arbejde for at bevare de uafhængige domstole i Polen. Han nægter at give op uden kamp, for det handler om Polens frihed, siger han.

Af Emil Filtenborg og Stefan Weichert

Dommer Piotr Gaćiarek står stålfast i blikket og taler til de omkring 50 fremmødte til dagens demonstration foran højesteret i Polens hovedstad Warszawa. Med sig har demonstranterne bragt bannere med ordene "Respekt for dommere og anklagere" og kravet om, at Polens regering stopper angrebet på landets domstole, som truer landets retssikkerhed.

Der er meget på spil, forklarer Piotr Gaćiarek, der remser navnene op på alle de folk, som han mener, forsøger at fjerne domstolenes uafhængighed. Som så mange andre dommere er Piotr Gaćiarek blevet suspenderet af højesteret på grund af sin ulydighed. Han har fået frataget 40 procent af sin løn og må ikke længere arbejde som dommer.

Men det er ikke en mulighed at give op uanset de personlige omkostninger. Der er simpelthen for meget på spil, forklarer Piotr Gaćiarek. Det ændrer hans suspendering

sidste år heller ikke på. Suspenderingen var en konsekvens af, at han nægtede at arbejde sammen med en dommer, som var udpeget af det kontroversielle nye Nationale Retsråd i Polen.

"Det her er ikke nemt for mig. Jeg vil simpelthen bare gerne fortsætte som dommer, men jeg kan ikke vende ryggen til udviklingen i samfundet," siger 47-årige Piotr Gaćiarek.

"Det handler om, at reglerne i det her samfund er ved at forsvinde. At regeringen er ved at tage kontrol over domstolene, og det kan jeg ikke sidde overhørig. Det handler derfor ikke længere om mit job eller min økonomi. Det handler om, at vi skal kæmpe for at bevare reglerne i det her land," siger Piotr Gaćiarek til AMNESTY.

En bekymrende udvikling

Det polske parlament og landets præsident Andrzej Duda har indført en række restriktioner på dommers ytringsfrihed og har taget kontrol over det Nationale Retsråd, som

står for at udpege nye dommere. Ifølge Piotr Gaćiarek har de i alt udpeget omkring 1.000 nye dommere i Polen, som frygtes at følge regeringens linje. Der er i alt omkring 10.000 dommere i Polen, så det påvirker allerede systemet, siger Piotr Gaćiarek, der tilføjer, at nye dommere før blev udpeget i en uvildig proces, der sikrede uafhængighed.

Derudover har den polske regering oprettet et disciplinærkammer i den polske højesteret, som har fået beføjelser til at suspendere dommere og blandt andet har stået bag suspenderingen af Piotr Gaćiarek. Den Europæiske Unions Domstol (CJEU) erklærede sidste år, at kammeret var i modstrid med EU-retten og skulle ophæves, men det har Polens regering nægtet at gøre, hvilket er det helt store problem ifølge Piotr Gaćiarek.

"Allerede i 2017 stod det klart for mig, at denne regering ville gøre alt, hvad den kunne, for at ødelægge den juridiske uafhængighed. Det, der er den store fortvivlelse for mig, er, at der er så mange polske dommere, som ingenting gør. Det virker som om, at en stor del af

dommerne er bange for at sige deres mening, og det er forkert,” siger Piotr Gąciarek.

Vil fortsætte kampen for demokratiet

Piotr Gąciarek mener, som så mange andre dommere til demonstrationen foran højesteret, at dommernes uafhængighed handler om meget mere end blot dommerne. Det handler om retsfølelsen i landet og muligheden for en fair rettergang. Han kunne have valgt at tie stille og hæve sin løn i et komfortabelt job, men det er ikke en mulighed, forklarer Piotr Gąciarek.

“Det er frustrerende at se, at nogle andre vælger at tie stille. Men vi må fortsætte kampen, og jeg tror slet ikke, at der er nogen vej tilbage uden kamp, men det er svært at se, hvad mere vi kan gøre nu,” siger Piotr Gąciarek og henviser til, at EU-retten flere gange har sagt, at Polens ændringer er ulovlige, men at Polens regering har nægtet at rette ind.

Den 18. i hver måned har han organiseret en demonstration foran Polens højesteret, hvor en række dommere blandt andet deltager, men han er ikke sikker på, at det er nok. EU har også sidste år pålagt Polen dagbøder på en million euro, men det har heller ikke vist sig at gøre en forskel. Ifølge Piotr Gąciarek skal omverdenen følge med i udviklingen i Polen. Han ser en lignende tendens i andre EU-lande som Ungarn og mener, at det kan true EU.

De polske myndigheders indskrænkning af ytrings- og forsamlingsfriheden, af LGBTI+rettigheder, kvinderettigheder og rettigheder for flygtninge og migranter – det hele hænger sammen, påpeger Piotr Gąciarek. Han ser angrebet på domstolene som nøglen, der gør det muligt at underminere de andre rettigheder.

I dag har domstolene stadig en vis grad af uafhængighed, men det kan hurtigt ændre sig i takt med, at det Nationale Retsråd udpeger flere dommere. Det kan give politisk motiverede domme.

“I Ruslands forfatning står der også, at domstolene er uafhængige, men det ved vi godt, at de ikke er. Frygten er, at Polen er på vej i samme retning. Det håber jeg virkelig, at vi kan stoppe. Der er ingen anden vej,” siger Piotr Gąciarek. 🍷

” De har ' POLEN

Historiker og forfatter Vibe Termansen har i 20 år fulgt udviklingen i Polen. Hun kalder indskrænkningen af retsstaten, pressefriheden og LGBTI+ rettigheder for et led i regeringens drøm om at genrejse Polen som en stolt, nationalkonservativ nation.

Af Nora Rahbek Kanafani

Aktivister fortæller AMNESTY, at de oplever chikane og opslidende retssager. Hvad har den polske regering gang i?

Retssager er en meget udbredt metode til at bremse kritikere. Det handler helt enkelt om at få stoppet dem, der generer, så regeringen kan få ro på til at komme igennem med sit meget ideologiske projekt.

Jeg talte med en journalist fra en regeringskritisk avis, som fortalte, at de aldrig kunne få interview med politikere fra regeringen, der kun stiller op hos de regeringsvenlige medier. Til gengæld har de konstante retssager imod sig, som tager årevis og koster avisen rigtig mange penge. Og så har regeringen sørget for, at statsinstitutioner aldrig køber annonceplads i regeringskritiske medier. Så de får ikke de indtægter, de har brug for, og så kommer der en masse udgifter til retssager. Det er jo ren chikane.

Hvad er det for et projekt, regeringen har?

Det er et helt klassisk nationalkonservativt projekt, som handler om at genrejse Polen som en stolt katolsk nation. Kristendommen fylder utroligt meget i det her projekt og fremhæves som en særlig polsk og europæisk værdi. Så når de forsvarer katolicismen, så forsvarer de både Polen, men også Europa. Det er bare os, der er nogle mærkelige ”woke” nogle i Vesteuropa, der ikke har forstået det, men kommer med vores LGBTI+rettigheder. Det er hjemmepublikummet, regeringen taler til. Når man er et nationalkonservativt parti, bliver udlandet bare mindre vigtigt.

Hvis projektet skal lykkes, er det nødvendigt for dem at kontrollere domstolene. Man har faktisk smadret hele retsstaten; fra byretter til højesteret, helt ned til, at man på den skole, der uddanner dommerne, har udskiftet rektor med en, der har de ”rette” holdninger. Det er vir-

en

OVERGIVER SIG ALDRIG' -holdning

kelig alvorligt, for hvis retsstaten falder, så falder demokratiet. Og så falder EU. Det kan lyde u-sexet, og det er svært at få folk til at gå på gaden og råbe "retsstat!" - det er nemmere med emner som LGBTI og abort - men retsstaten er jo hele fundamentet for at kunne beskytte folks menneskerettigheder. Det er helt grundlæggende.

Hvor stor opbakning har de og blandt hvem?

Da der var valg i 2019, fik regeringspartiet, Lov og Retfærdighed, 43 procent af stemmerne. Lige nu ligger de markant lavere. Mange af deres vælgere er ældre, ikke-uddannede og bor på landet i øst og syd, den del af landet, der historisk har tilhørt Rusland og Østrig-Ungarn.

Men det er ikke hele billedet. Der er grundlæggende to grupper af vælgere: Dem der virkelig er enige i det socialkonservative projekt og er bange for at Polen forsvinder; enten fordi russerne kommer, eller fordi der kommer den her farlige LGBTI-ideologi fra Vesten, der vil smadre det, der er smukt og polsk. Den anden gruppe er dem, der er glade for de penge, som regeringen deler ud. Børnepenge og pensioner, som vi også kender det fra de nordiske lande. De folk, der nyder godt af de her penge, har virkelig manglet, for der har været stor forskel på rig og fattig i Polen og mellem land og by. Præsident Duda giver ikke kun penge, men rejser rundt i hele landet og trykker hånd, klapper babyer på hovedet og holder en tale, hvor hans taleskriver sørger for, at han lige nævner en eller anden lokalpatriotisk helt. Han danser folkedans med dem og lover, at den by med flest stemmer på Lov og Retfærdighedspartiet ved næste valg får en brandbil. Det kan man godt grine af, men det er godt set af regeringen, for det handler om de mennesker, som har følt sig glemt siden 1989.

EU-kommissionen truer nu med at tilbageholde midler til Polen, fordi landet ikke lever op til reglerne, når det gælder retsstaten og pressefriheden. Vil det føre til en oplødning fra polsk side, tror du?

Det har jeg meget svært ved at se. De har en 'Polen overgiver sig aldrig' holdning. Polen ophørte med at eksistere i 1795 og genopstod i 1918. Så kom Anden Verdenskrig, hvor hver femte polak døde, og så kom kommunismen. Den erfaring, polakkerne har helt ind i ryggraden, er, at alle vores naboer er ude efter os, særligt russerne og tyskerne. De er vant til at skulle kæmpe. Så når vi kommer med vores forsigtige kritik, betyder det ingenting, de er vant til en helt anden nævekamp.

Hvad gør man så?

Der er en meget stærk opposition i Polen - og de holder ikke mund! Jeg kan godt sætte et regnbueflag rundt om min Facebook-profil eller love polske kvinder abort i Danmark. Det er fuldstændig gratis for mig, for det er ikke kontroversielt her i landet. Men det hjælper heller ikke de polske regeringskritikere. Hvis man som dansk borger eller politiker gerne vil ændre på udviklingen i Polen, skal man for det første sætte sig ordentligt ind i forholdene. Der er mange hurtige fejlslutninger, også fra vores side. Dernæst er det mest virksomhedsfulde, man kan gøre, at hjælpe demokrati- og menneskerettighedsforkæmperne dernede. De er dygtige og de kender historien, samfundet og handlemulighederne. Og så presse på gennem EU. De polske demokratiforkæmpere beder jo EU om hjælp nu.

GENNEM LINSEN

1. PLADS

Fotograf TEDDY TAVAN,
Kenya.

"Manden bærer en tung byrde af depression, social uretfærdighed og er også presset over at skulle være en loyal borger med forpligtelser over for sit land, som ikke beskytter hans rettigheder. Han har ingen skjorte på for at vise en vis grad af sårbarhed. Baggrunden er en blå himmel for at vise håb trods de hårde tider, han gennemgår, og fordi jeg altid tror på, at vores kampe i sidste ende vil bære frugt, selvom det først måtte gælde for den næste generation".

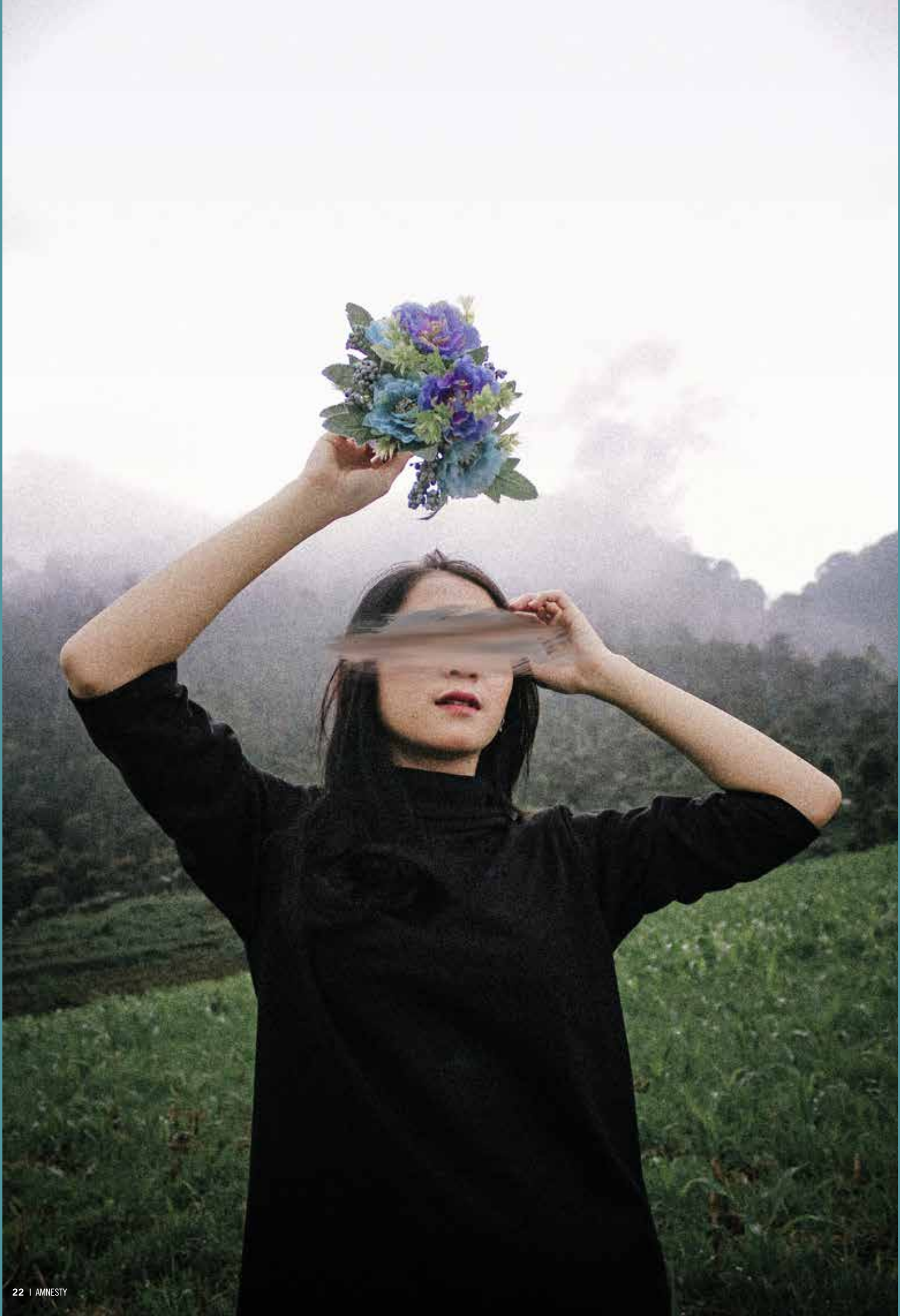
Under temaet **YTRINGSFRIHED** har fotografer fra hele verden deltaget i en fotokonkurrence udskrevet af fotobureauet Pexels og Amnesty International. I alt blev 30.000 fotos sendt ind. Her er et lille udpluk samt de tre vinderbilleder.

2 . PLADS

Fotograf **DANILO ARENAS**,
Colombia.

”Jeg tog billedet under de største demonstrationer, vi har set i Colombia i flere år. I november 2019 gik unge sammen med fagforeninger, universiteter og arbejdere på gaden for at bede regeringen om støtte til blandt andet bedre uddannelser”.

ALLE HAR RET TIL AT BLIVE HØRT

To ud af tre mennesker i verden lever i lande, der har stærkt begrænset ytringsfrihed. Det er flere end på noget tidspunkt i det sidste årti. Sådan konkluderer den internationale NGO Article 19, som siden 2003 har gjort status på ytringsfrihedens tilstand i verden ved at rangere lande i forhold til, hvor meget frihed hver borger har til at få adgang til de oplysninger, de har brug for, og til at kommunikere frit.

Der er en tendens til, at ytringsfriheden er faldende i lande med demokratisk valgte ledere, som har brugt deres embedsperiode til at koncentrere magten. Dette ses blandt andet i nogle af verdens mest indflydelsesrige lande; USA, Brasilien og Indien. Til gengæld er folkelige protester ofte hovedårsagen til, at lande opnår større ytringsfrihed.

Se flere fotos fra konkurrencen på www.pexel.com

3

. PLADS

◀ Fotograf MOCHAMMAD ALGI, Indonesien.

"De sidste tre år års kedsomhed giver mig lyst til at bevæge mig og skabe interessante værker".

▲ Fotograf LEE CHINYAMA.

Tusindvis af mennesker deltog i demonstrationer i Des Moines, USA, i protest mod racediskrimination og politivold.

◀ Fotograf FADI IMANE, Morocco.

▶ Fotograf GIFT MUTSONZIWA, Zimbabwe.

Fotograf АНАСТАСИЯ
Unge piger med hijab lægger makeup.

Mumitrolde for menneskerettigheder

Afskyen over for ufrihed var en stærk drivkraft for Mumitroldenes skaber, Tove Jansson, der som ung satiretegner drev gæk med samtidens diktatorer.

Af Bjarke Windahl Pedersen

© Kobra Agency / Moomin Characters™

Mens de fleste kender Mumitroldene og mange formentlig også deres "mor", Tove Jansson, er det måske færre, som forbinder den store finsk-svenske kunstner og hendes særegne univers af trolde, snorker, hattifnatter og andre eventyrvæsener med menneskerettigheder og politik.

Men i en ny kollektion af tøj, lys, drikke-dunke med mere tænder Mumitrolden et lys for Amnesty – og det er ikke første gang, at de finske trolde har grebet faklen og bakket op om menneskerettighederne.

Tove Jansson var nemlig ikke bare en kvindelig kunstner, der konsekvent gik sine egne veje og ofte befandt sig forud for sin samtid. Hun var også en fast støtte af Amnesty og tegnede sammen med sin bror Lars Jansson i 1980'erne postkort og plakater til fordel for Amnestys finske sektion. Og det er netop ånden bag disse oprindelige Amnesty-Mumi-tegninger, som nu vækkes til live igen:

"Illustrationerne af Tove Jansson er ikke bare skønne værker af en fantastisk kunstner, men også en refleksion af de værdier, som hun selv holdt i hævd. Disse værdier er i høj grad i tråd med, hvad Amnesty International repræsenterer: En tro på at ting kan forandres til det bedre, hvis vi med solidaritet og håb står sammen i kampen mod verdens uretfærdigheder", siger Roleff Kråkström, direktør for Moomin Characters Ltd., der i sin tid blev stiftet af Tove og Lars

Jansson og den dag i dag stadig drives af Jansson-familien.

Drev gæk med Hitler og Stalin

Tove Jansson blev født i 1914 ud af en kunstnerfamilie og var igennem hele sit liv en særdeles arbejdsom kunstner, hvis evner spændte bredt. I dag, tyve år efter hendes død, er det ikke blot Mumitroldene, som er kendt i store dele af verden, men interessen for kvinden bag er også vokset med biografier, artikler og film.

De fortæller om en kunstner, der værnedes om sin uafhængighed og sine muligheder for at skabe kunst. Hun så bort fra samfundets forventninger om en kvindes rolle som eksempelvis husmor. I sit privatliv fandt hun sit livs kærlighed i den kvindelige kunstner Tuulikki Pietilä, som hun fra midten af 1950'erne åbent levede med og samarbejdede med på projekter både i og uden for kunsten og litteraturen (homoseksualitet var forbudt i Finland indtil 1971, red.)

Selvom hun primært så sig selv som maler og illustrator, fik Tove Jansson allerede som 19-årig udgivet sin første børnebog. Men ligesom den første udgivelse af Mumi-bøgerne adskillige år senere, kastede den ikke meget opmærksomhed af sig til at begynde med.

Det gjorde hendes evner som tegner derimod, ikke mindst igennem 1930'erne og

Foto: Hans Paul/Lentikva/Ritzau Scanpix

Du finder den nye
Mumi og Amnesty-
kollektion af tøj, lys,
drikkedunke på
WWW.SHOP.MOOMIN.COM

10% af overskuddet går til
Amnestys arbejde.

Tove Jansson i sit hjem, 1988.

begyndelsen af 1940'erne, hvor hun i Finland skabte sig et navn som den fremmeste bladtegner for det politisk satiriske svensksprogede magasin Garm. Her tegnede hun igennem 15 år omkring hundrede forsider og tæt ved 500 tegneserier og illustrationer, heriblandt flere karikaturer over datidens "store mænd" som Hitler og Stalin. Hitler blev eksempelvis afbilledet som et vrælende barn, de andre nationer forsøgte at trøste med gaver, mens Stalin blev afbilledet som truende krigsherre, hvis sabel viser sig at være en harmløs dolk, da han først trækker den ud af sit hylster.

Den åbenlyse foragt for magtens mænd, for kontrol, vold og tvang er typisk for hendes politiske billeder, fortæller den svenske litteraturprofessor Boel Westin, forfatter til biografien Tove Jansson – Ord, bild, liv, der blandt andet bygger på Tove Janssons egne dagbogsnotater og personlige breve:

"Afskyen for ufrihed var en af hendes stærkeste drivkræfter – noget der også afspejler sig i mumiverdenen, eksempelvis i figuren Mumrikken, der afskyr alt, hvad der minder om forbud", siger Boel Westin.

Ikke mindst tegningerne af Hitler skabte vrede i de protyiske kredse i Finland, der i flere år under Anden Verdenskrig samarbejdede med Tyskland i krigen imod Sovjetunionen. Både Tove Jansson og redaktøren af Garm risikerede retsforfølgelse for at fornærme statsoverhovedet for en "venligsindet"

udenlandsk magt. Men det bremsede ikke Tove Jansson, der i sine erindringer senere selv skrev: "Jeg nød at arbejde for Garm, og det, jeg bedst kunne lide, var at være grov ved Hitler og Stalin".

Også selve Mumifiguren, der oprindeligt sprang ud af Jansson-familiens egne fortællinger, gjorde sin første offentlige optræden i Garm, dog under navnet "snorken". Her blev den som en lille vignet med tiden en fast følgesvend til Tove Janssons satiriske illustrationer, hvormed læserne kunne genkende tegneren bag de samtidskommenterende streger.

Eventyret og krigen

Da Tove Jansson skrev de første Mumibøger, rasede Anden Verdenskrig stadig, og selvom historierne om Mumitrolden og Mumidalens øvrige fantasifulde beboere foregår i et naturunivers fjernt fra krig og politik, så forbinder de første bøgernes temaer, såsom flugt, katastrofer og hjemløshed, direkte Mumidalen med samtidens usikkerhed.

I den første Mumibog, udgivet i Finland i 1945, leder Mumitrolden og Mumimor efter Mumifar, som er blevet væk i en stor mørk skov. De bruger en tulipan til at lyse vejen op for sig, møder og tager det efterforladte væsen Sniff til sig, overvinder farer og finder omsider Mumifar og Mumihuset, som oversvømmelsen har ført til en smuk dal. I den næste Mumibog har en komet kurs mod

jorden, og Mumifamilien og dens venner må kæmpe sig igennem farer for at søge ly i en grotte. Da de vågner efter natten, opdager de, at kometen i sidste øjeblik er gået udenom Jorden og Mumidalen har overlevet.

"Det var krigen helvedesår, som fik mig, en kunstner, til at skrive eventyr", forklarede Tove Jansson et år efter udgivelsen af den anden Mumibog, der fik titlen "Mumitrolden opdager Kometen", da den udkom i Danmark i 1954.

Tilbage i 1946 solgte Tove Janssons første Mumibog blot 219 eksemplarer i Finland. Bogen blev ikke genoptrykt, men originalen er i dag et eftersøgt samlerobjekt, ligesom Tove Janssons verdensberømte trolde med tiden er blevet oversat til 49 sprog og har optrådt i film, teater, opera, ballet, aviser, radio og tv.

Amnestys håb for den nye kollektion af Mumierne i menneskerettighedernes tjeneste er, at den vil være med til at fejre både håbet i Mumibøgerne og missionen om i fællesskab at tænde lys i mørket:

"Vi kunne ikke komme på en bedre måde at fejre Mumierne og Amnestys mission end ved at tænde et lys sammen", siger Augusta Quiney, leder af Amnestys arbejde med kunst og menneskerettigheder. 🍀

Kilde: "Tove Jansson – Ord, bild, liv" af Boel Westin.

”Hvis du synes, at det er slemt i bogen, er det kun værre i virkeligheden

Forfatter Niviaq Korneliussen vil slå hul på tabuet omkring selvmord i Grønland og hjælpe børn og unge, som svigtes af de voksne og systemet. ”Der skal nærmest en revolution til at løse problemet”, mener forfatteren, som har modtaget Nordisk Råds Litteraturpris.

Af Malene Haakansson

I din nyeste roman ”Blomsterdalen” er Grønlands høje selvmordsrate et gennemgående tema. Hvorfor?

Jeg var i tvivl om, hvad min bog skulle handle om, men da jeg var i Østgrønland i forbindelse med et skrivekursus for mindre privilegerede unge, stod jeg pludselig med to unge, som havde forsøgt at begå selvmord. Jeg havde kun kendt dem i en uge, men det var mig, som skulle hjælpe dem, fordi de havde ikke andre. Og det var ikke første gang, at de havde prøvet at begå selvmord. Jeg var med på sygehuset, gik til kommunen og søgte hjælp hos skolen. Men det eneste, jeg mødte, var afvisning. Det var et kæmpe chok for mig. De offentlige instansers hurtige svar var, at det kunne de ikke gøre noget ved. Det var ikke deres ansvar.

Jeg blev fyldt med vrede, frustration og afmagt – og gik i gang med at lave en masse

aktivisme, selvom det slet ikke var mig. Jeg lavede interviews om selvmord for at belyse emnet, og jeg organiserede demonstrationer mod selvstyret. Det var hårdt at være i, og så foreslog min redaktør, at jeg kunne skrive om selvmord på en helt anden konstruktiv måde.

Fylder selvmord i virkeligheden så meget i Grønland, som du giver udtryk for i bogen?

Hvis du synes, at det er slemt i bogen, er det kun værre i virkeligheden. Vi ser det over det hele, men vi er blevet alt for gode til at ignorere det og kigge den anden vej, hvis det er nogen, som vi ikke rigtig kender. Selvmord har været en del af hele mit liv. Fire-fem af mine klassekammerater har begået selvmord. Der var selvmord i den by, jeg kommer fra. Og alligevel har jeg aldrig rigtig tænkt på det. Jeg har ikke stillet spørgsmålstegn ved det.

Hvorfor taler man ikke om selvmord?

Fordi der er så mange familier i sorg. Og igennem generationer har vi på en eller anden måde bare lært at acceptere det, fordi der ikke er andet, man kan gøre. Dét at tage sit eget liv ses som skamfuldt. Det samme gør selvmordstanker. Man opfattes som svag og som en, der kommer fra en ikke-privilegeret familie. Ofrenes familier kan også følge skam over, at de måske er en af årsagerne til, at deres barn har begået selvmord. Det er en ond cirkel – det er så tabuiseret, og vi ved ikke, hvordan vi skal snakke om det.

I din tale ved modtagelsen af Nordisk Råds Litteraturpris henvender du dig til Grønlands børn og unge og siger, at du vil gøre alt, hvad der er i din magt til at tale deres sag. Hvad synes du selv, at din bog har bidraget med?

Jeg når igennem bogen ud til det grønlandske samfund, så man kan begynde at snakke

om selvmord. Bogen bliver læst meget i skolerne og på uddannelsesinstitutioner, og så sidder de unge i små grupper og taler om emnet, og det bliver mere naturligt. Jeg tror, at det har større effekt at behandle emnet på denne måde, end at der kommer en fra selvstyret og taler om selvmord.

Jeg får også mange henvendelser fra unge, der skriver opgave om bogen. De fleste er ligesom jeg var for fem år siden; de ved, at selvmord findes, men de kan slet ikke sætte ord på det. De ved ikke, hvad det handler om, hvorfor det eksisterer.

Når jeg rejser rundt i Grønland og viser de unge, at jeg lytter, får jeg alle mulige historier, og det viser, at der ikke er nogle voksne, som lytter til dem. Så jeg tror, at de føler sig hørt. At de får et håb om, at der kommer hjælp.

Hvad skal der til for at ændre den høje selvmordsrate?

Der skal nærmest en revolution til at løse det – i samfundet og hos selvstyret. Men fordi selvstyret ikke melder noget som helst ud, så ved vi ikke, hvad vi i samfundet skal eller kan gøre. Det er først efter min tale til Nordisk Råds Litteraturpris, at nogle politikere er begyndt at reagere på det.

Udover at tale åbent om selvmord skal vi møde de unge i stedet for at gemme dem væk. Hjælpen skal gøres mere tilgængelig, så man ikke skal vente flere måneder på at få en samtale med en psykolog. Vi skal prøve at forstå de unge og skaffe hjælp til dem. Og ser man et opslag på Facebook med en ung, der har selvmordstanker, må man ikke ignorere det. 📌

NIVIAQ KORNELIUSSEN

- Født i 1990 og opvokset i den sydgrønlandske by Nanortalik.
- Har studeret samfundsvidenskab på universitetet i Nuuk og psykologi på Aarhus Universitet.
- Debuterede i 2014 med den anmelderroste roman "Homo sapienne", som handler om køn, identitet og kærlighed i Nuuk.
- Som den første grønlandske forfatter modtog hun Nordisk Råds Litteraturpris i 2021 for sin anden roman "Blomsterdalen".

I 2020 blev der registreret 41 selvmord i Grønland, hvor der bor knap 57.000 mennesker. Selvmordsraten, som er en af verdens højeste, tilskrives årsager som alkoholisme, depression, fattigdom, mv.

**AKTIVISME
OG
ARRANGEMENTER**

**LET'S
TALK
ABOUT
YES**

**Bliv en del
af samtalen om
samtykke på #LetsTalk**

VÆR MED

Bestil dine kampagnematerialer
på amnesty.dk/letstalk

DEN SVÆRE SAMTALE OM MYTERNE

Samtykkeloven virker. Antallet af voldtægtsanmeldelser og sigtelser er begge steget markant, og debatten har rykket ved holdninger i hele Danmark.

Men selvom det er godt nyt, så er der stadig arbejde at gøre, og derfor fortsætter vi kampen for at forebygge voldtægt og beskytte voldtægtsofres rettigheder.

En undersøgelse fra Aarhus Universitet viser, at der blandt unge florerer stærkt stereotype og fejlagtige forestillinger om voldtægt. For eksempel mener hver anden unge mand mellem 16 og 20 år, at 'voldtægtsbeskyldninger ofte bruges som hævn mod mænd', og

mere end hver tiende mener, at det ikke er voldtægt, hvis man presser sin partner til sex.

Ifølge forskerne bag undersøgelsen kan voldtægtsmyterne risikere at føre til flere overgreb. Undersøgelser peger nemlig på, at der er en sammenhæng mellem stereotype forestillinger, og at færre anmelder overgreb eller griber ind, hvis de er vidne til grænseoverskridende situationer.

Derfor starter vi med kampagnen #LetsTalk den svære samtale om fordomme og myter. Målet er obligatorisk seksualundervisning til elever på alle klassetrin.

LET'S
TALK

Hvor mange
udsættes årligt
for seksuelle
krænkelser?

11.000, 30.400 eller
52.400?

009 25 4915

BESTIL SAMTALE-KORTSPILLET

LetsTalk og få sat dine venners viden og fordomme om samtykke på prøve.

BESTIL KLISTERMÆRKER,

så du kan sprede budskabet.

UNDERSKRIV OG INDSAML PLEDGES,

som skal overleveres til undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil.

Af Anne Sidsel Trolldoft Hjorth

”DET HAR EGENTLIG VÆRET RART AT FÅ NOGLE RETNINGSLINJER FOR, HVAD DER ER OKAY OG IKKE OKAY”

Mikkel Rahbek, 22 år.
Studerer til fysioterapeut på Københavns Professionshøjskole.

HAR DEBATTEN OM SAMTYKKE ÆNDRET NOGET FOR DIG OG DINE VENNER?

”Debatten har sat tanker i gang hos mig, gjort mig opmærksom på og mere bevidst om, hvordan vi færdes, snakker og handler. Det har egentlig været rart at få nogle retningslinjer for, hvad der er okay og ikke okay. Det er blevet tydeligere for mig, hvad der er i orden, og hvad der ikke er”.

HVORDAN TROR DU, MAN BEDST NÅR UD TIL DE UNGE MÆND OG OPLYSER DEM OM SAMTYKKE?

”Man skal gribe dem, før de når at blive seksuelt aktive. Det er her, det kan blive et problem. Man skal gøre en indsats for at sætte nogle tanker i gang hos dem. Jeg har ikke hørt samtykke eller voldtægt i min seksualundervisning på noget tidspunkt. Det ville være godt at få dagsordenen sat her. Man kan også tage fat i gymnasiet med events og kampagner. Jo mere i øjenhøjde, jo bedre. Måske kunne man lave et event, hvor de unge kan deltage; en temauge eller et godt projekt, som man kan arbejde med over længere tid. Man kunne invitere til foredrag med en yngre mand og yngre kvinde, hvor man så kunne komme med input til det, de siger.”

LET'S TALK

Det er kun en rigtig voldtægt, hvis offeret får synlige mærker eller skrammer.

NEJ ikke altid - I godt 50 % af tilfældene får ofrene af voldtægt synlige skader og mærker.

Kilde: B

LANDSMØDET 2022

Bestyrelsesvalg

På dette års landsmøde den 30. april – 1. maj 2022 skal der vælges fire bestyrelsesmedlemmer for to år, samt én suppleant for ét år. På amnesty.dk vil opstillede kandidater løbende blive annonceret.

Du er altid velkommen til at kontakte bestyrelsen, hvis du vil vide mere om bestyrelsens arbejde eller overvejer at stille op næste år.

Skriv til bestyrelsesleder **Sara Abawi** på sabawi@amnesty.dk

NYT FORSLAG: UNGE SKAL SIKRES PLADS I BESTYRELSEN

Det er vigtigt for Amnesty at være en inspirerede, mangfoldig og inkluderende organisation – også i bestyrelsesarbejdet. Amnestys Youth-netværk er de senere år vokset støt, og der er kommet flere ungdomsmedlemmer til. Derfor fremstiller bestyrelsen i samarbejde med to unge medlemmer forslag om vedtægtsændringer samt ændring i forretningsordenen for landsmøder, som skal sikre, at unge medlemmer af Amnesty får en plads og en stemme i det organisatoriske arbejde. Som vedtægterne er nu, kan det være svært at blive valgt ind som ung, da man typisk ikke har så meget erhvervs erfaring eller bestyrelseserfaring. Men vores ungdomsmedlemmer ligger inde med en anden erfaring og indsigt, vi som organisation kan lære af, og som gør os klogere. Bestyrelsen håber, at de fremsatte ændringsforslag vil motivere og inspirere flere ungdomsmedlemmer til at tage del i organisationens demokrati. Hele forslaget om ændringer af vedtægter og forretningsorden for landsmøder fremsendes i baggrundsmaterialer for landsmødet

KOM TIL AMNESTYS LANDSMØDE 2022

Lørdag den 30. april – søndag den 1. maj på Hotel Nyborg Strand.

Fra kun 300 kroner får du en weekend i menneskerettighedernes tegn, fyldt med spændende foredrag, debatter, koncert og engagerede mennesker.

UNGDOMSMAGT

Unge aktivister har verden over og med nye metoder taget kampen op for en mere bæredygtig og retfærdig verden. Men har de opnået indflydelse, eller ligger magten til at gøre en forskel stadig hos den ældre del af befolkningen? **Mød Amnestys topengagerede unge aktivister** og hør om deres kamp.

SYRIEN ER IKKE SIKKER

Den 10. december 2021 afleverede Mahmoud Almohamad og Amnesty 95.055 underskrifter til udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye i protest mod den danske regerings inddragelse af syriske flygtninges opholdstilladelser. **Hør Mahmoud fortælle om sin nyfundne aktivisme**, og hvorfor Syrien ikke er sikker for hans forældre at vende tilbage til.

DE DANSKE BØRN FRA SYRIEN

Mød journalist Natascha Rée Mikkelsen og advokat Knud Foldschack, der er ildsjælene bag organisationen "Repatriate The Children - Denmark", som i flere år har **kæmpet for at få de danske børn hjem fra fangelejrene i Syrien**. Glæden var stor, da 14 danske børn og deres mødre, efter flere års fangenskab, endelig kom hjem. Men hvilke konsekvenser har det haft for børnene, og hvordan har de det i dag?

NY KAMPAGNE: RETTEN TIL AT PROTESTERE

I hele verden er retten til at ytre sig, forsamlings og danne foreninger under pres, og kun få procent af verdens befolkning lever i samfund, hvor de fuldt ud kan deltage i demokratiet. Heldigvis ser vi igen og igen mennesker gå på gaden for få magthavere i tale. **Amnesty sætter de næste fire år fokus på retten til at ytre og forsamlings sig** under den internationale kampagne "The Right to Protest". Hør mere om kampagnen.

KONCERT MED PAULINE

Glæd dig til lyden af **dansk musik med et moderne pop/indie twist**. Pauline indtager scenen på Hotel Nyborg Strand lørdag aften.

Vi opdaterer løbende programmet med flere spændende gæster. Læs mere og tilmeld dig på amnesty.dk/landsmøde